ööd tulid kõik sel aeal Peterburis asetpidawad Keisri-koea liikmed talwe-palee*) weike kirikusse palwele koko, ja peaaego sel samal aeal läksid mõningad linna inimestest, — sureja Keisri lihtalamad, kes praego Tema raskest haigusest kuulda olid saanud, — ühe Kaasani kiriku preestri juure, palusid teda kiriku uksed wallali teha, ja kaua, kaua, silmapisarail, palwetasid nemad selle auulise Altari teenriga üheskoos.

Aga Issanda tahtmine oli tema salwitud meest enda juure kutsuda. Se arst, keda õnnis Keiser ise-äraliku usundusega auustas, kautas öösel kel kaks lootust hoopis, ega wõinud kõrge haige elupüsimisele lühikest aega enam kinnitada. Maenitsetud ja ühtlase pörrutatud temal eesseiswa kurwa kohuse-täitmise suuruse läbi, — mis temale sel silmapilgul kedagi neist Keisri ustawamatest mõne kiireliku walu kanguse al, kirjutud sõnade läbi meeletuletas, — wõtis ta nõuuks surejale täit, terwet tõt awaldada. Süda litsus temal koko, kui ta wiimist korda alandliku, weike kirjutamise-kambri astus, mis sel puhul ühtlase selle poole maa-ilma walitseja magades-paik oli. Aga misga jutu alustada? Kuda wiletsusetäit sõna wäljaütelda? — Kül tundis tema Keisri hinge-kangust. Aga temal oli ka teadaw, kuda Keiser ennast kogonist häda-ohus ei arwand, surma kogonist weel ni ligidal ei uskunud, ehk kül Tema kui krist-

*) Talwe-palee nimetakse üks kena keiserlik loss Neewa jõe kaldal, kus Keiser, Peterburi linnas olles aset peab.

lane muret oli kannud, igal aeal surma wasta walmistatud olla. Arst soowis, et Keisri hinges mõte püha lauale minemisele iseenesest saaks ärkama. Jutu alustades hakas ta rääkima, kuda Keisri pihi-isa*), „üks hää wana tutaw“ tema wasta tulnud. „Jah, tema on üks biglane ja hää mees,“ ütles Keiser; „milal olete teie temaga tutawaks saanud?“ — „Se oli wäga tõsisel aeal meile kõigile,“ kostis arst, „kõrgeõnsa Suurwürstina Aleksandra haigewoodil. Meie tuletasime meele seda aega eile Keiserina „juures ja jutu käänmisest wõisin hõlpsalt mõista, „kui wäga kõrge praua soowib, et Teie Temale lubaksite pihi-isaga taewa Isalt Teile terwise parandust „paluda.“ Silmapilgul sai Keisrile nüüd täis tõsidus selgeks. Tema waatas terase, selge silmaga arsti peale ja küsis siis: „Ütelge mulle, — pean ma siis „surema?“ wiimse sõnaga aga ealt natuke tõstes. Kaua ei olnud arstil wõimalik wastust anda. Wiimaks, wärisewa südamega, pisarate wastahoidmisest peaaego lämmatud, ütles ta koleda sõna wälja. — Rahu paistis silmanäult, rahu oli Keisri hinges. Arst pidas Tema kät: mite üks soon ei kargand, mite üht lööki ei käinud puls kärmemast. Esimest korda haiguse algamisest saadik astus sel silmapilgul mõte ligiseiswa surma tunni peale Tema waimu ette, — ja juba läikis Tema selgest, rahulikust waat-

*) Pihi-isaks nimetab õigeusu inimene seda kiriku wanemad, kelle juures ta pihil ja armulaual käib. Keisri pihi-isa nimi oli Baspanow

Maa-rahwa Kasuline Kalender 1856, lk. 23